Begroting 2026 eerste termijn.

Algemeen

De begroting 2026 de laatste in deze raadsperiode wat vindt Ons Roerdalen ervan??

Al eerder heeft Ons Roerdalen, onder meer bij de kadernota, aangegeven financiële uitgaves, verplichtingen/mogelijkheden van de gemeente te benaderen vanuit 3 kernwoorden n.l.

Sober-Doelmatig-Veilig.

Waarom doen we dit?

Omdat ons Roerdalen constateert dat de geldhonger van de overheid niet te stillen is.

Zowel de landelijke provinciale maar ook gemeentelijke overheid hebben steeds meer geld nodig om hun begrotingen uit te kunnen voeren.

Dat vraagt volgens Ons Roerdalen om reflectie van die overheden en te bekijken of die begroting niet met wat minder belastinggeld uitgevoerd kan worden.

Maar ook zijn alle posten die zijn opgevoerd nog wel nodig of nodig op de wijze zoals ze zijn ingevuld.

Om dat goed te kunnen bepalen zijn de woorden sober, doelmatig en veilig essentieel.

Sober; omdat het gemeenschapsgeld is waarmee de begroting wordt betaald. Dus overheid besef dat de burger via heffingen, accijnzen en belastingen het geld bijeen moet brengen.

Doelmatig; Door goed nadenken, plannen, organiseren maar ook burgers te betrekken in zaken zodat deze in 1x goed zijn. Denk aan de tijdelijke huisjes voor vluchtelingen.

Veilig; omdat alles wat gebeurt, moet zorgen dat de veiligheid zowel fysiek mentaal en digitaal niet in gevaar komt.

Voldoet deze begroting daaraan is de vraag.

Dat zullen we volgens de opzet van de begroting bekijken en beoordelen op de voor Ons Roerdalen het meest in het oog springende onderwerpen.

In de Inleiding wordt gemeld dat de gemeentelijke taken complexer, intensiever en vaker regionaal georganiseerd zijn maar ook dat tijd, geld en capaciteit niet onbeperkt zijn.

Ons Roerdalen heeft, in ons standpunt hoe we deze begroting benaderen, al aangegeven dat de financiële rek er bij het overgrote deel van de bevolking wel uit is. Dus lastenverzwaring is geen optie.

Ons Roerdalen verwacht van het college en zeker van het nieuwe college dat de tekst “dat vraagt om prioritering, scherpe keuzes en bestuurlijke wendbaarheid” geen loze kreet is maar daar ook invulling aan wordt gegeven.

Daarbij is informatie inwinnen bij inwoners en ondernemers een belangrijk aandachtspunt voor Ons Roerdalen.

Niet alleen informatie inwinnen maar ook laten weten aan betrokkenen wat er met die informatie is gebeurd.

Daarom de vraag aan het college: Worden er gespreksverslagen gemaakt en afspraken genoteerd en worden deze ook getoetst en uitgevoerd?

Hoe vaak worden overlegvormen getoetst op hun efficiëntie en resultaat vooral vanuit het standpunt en inbreng van de deelnemers~~?~~

Het programma plan

Programma 1 krachtige dorpen

Het antwoord op onze vraag over de (experimentele) opleiding Sociaal werker in de wijk geeft reden tot zorg.
Niet alle gemeenten hebben deelgenomen aan de samenstelling hiervan. Hoe kunnen we dan garanderen dat met deze opleiding de toekomstige functionaris voldoende vaardigheden aanleert om in de praktijk het verschil te maken.

Onze dorpscontactpersonen vervullen een rol in deze opleiding. Wat was hun rol?

Heeft gemeente Roerdalen voordat er toezeggingen zijn gedaan een kosten-batenanalyse gemaakt en de financiële gevolgen in kaart gebracht**?**

Programma 2 ondersteuning

Focus op preventie en vroeg signalering.
Het onderdeel; Een kostenanalyse is gemaakt waarin de benodigde uitbreiding van formatie en middelen is meegenomen. VERWACHT WORDT DAT VROEG SIGNALERING OP TERMIJN EEN POSITIEF NETTO RESULTAAT OPLEVERT. Dat vraagt om een nadere uitleg en een financiële onderbouwing.

Hier hebben we om gevraagd maar de financiële onderbouwing missen we in de beantwoording. Graag nadere uitleg op welke factoren de verwachting is gebaseerd met een financiële onderbouwing hiervan.

Inkoopbeleid jeugd.
Uit het antwoord gegeven op onze technische vraag, wat wel veel verduidelijkt, kunnen we niet concluderen dat het inkoopproces van jeugdzorg vanuit een lijn zorgvraagvaststelling, verstrekken van indicatie met bijbehorend budget en het met een zorgaanbieder tot overeenstemmingkomen dat de gevraagde zorg voor het vastgestelde budget wordt aangeboden, er goed inzit. Nog minder hoe de controle op kwaliteit en continuïteit die de gemeenten volgens ons Roerdalen als zorgfinancier hebben, wordt uitgevoerd. Ook de controle op de gecontracteerde partij op solide bedrijfsvoering en gedegen financieel beleid is niet helder. Er wordt wel aangegeven wie controleert maar zeker niet hoe Dat is noodzakelijk willen we rampen zoals met de Mutsaersstichting voorkomen in de toekomst

Graag een nadere toelichting op dat controle proces en met name over de uitvoering hiervan.

Verder is in we zullen maar zeggen de rampenbestrijding van de Mutsaersstichting ook aangegeven dat Limburg gelet op haar ligging een aanspraak zou kunnen maken op een verhoogd budget voor de jeugdzorg.

Is van die extra financiering van het rijk nog iets terecht gekomen?

We vragen ons af of de Mutsaersstichting genoeg financiële middelen heeft om de door de gemeenten geleende bedragen terug te betalen?

Immers de lasten voor de jeugdzorg stijgen en dan is het wel zo prettig dat we de gelden die we voorgeschoten hebben terugontvangen, het is tenslotte geld van onze Burgers**.**

Programma 4 Economie natuur Cultuur en Duurzaamheid.

Omgevingswet omgevingsplan
De vraag over de omgevingsvisie hebben we niet voor niets gesteld. Ook Ons Roerdalen weet dat alle geldende documenten op het ruimtelijk vlak nog van toepassing zijn binnen de Omgevingswet.

Als we alleen naar de woningnood kijken. Dan zien we dat er in de omgevingsvisie nog weinig geland is over mogelijkheden tot splitsen van woningen, het nadrukkelijker hanteren van de WVG, het breed inzetten van vrijkomende agrarische bebouwing, monumenten en de aanvullende wetgeving omtrent spuitzones.

Er is een recent rapport van het Planbureau leefomgeving dat aangeeft dat er waarschijnlijk veel landbouwgrond getransformeerd wordt naar stedelijk bebouwing of natuur.

Naar ons idee zouden deze zaken opgenomen moeten worden in de totale omgevingsvisie. Als een totale revisie van de omgevingsvisie op korte termijn niet mogelijk is moeten we dan niet een aanvullend document/ beleid opstellen waarin de knelpunten worden vastgesteld en onze visie hierop, die we dan ook toepassen en hanteren. Hoe denkt u hierover?

Vitale toeristische regio
Het antwoord op de vraag aangaande afbouw van ambtelijke inzet bij het paardensportplan vinden we gekunsteld. Meer ruimte geven aan de werkgroepen was de reden om die inzet “tijdelijk” te verminderen. Als de werkgroep met plannen komt dan zal die ambtelijke inzet hard nodig zijn.

Van participanten in de werkgroep economie weet Ons Roerdalen dat het een moeilijk proces is om, gelet op de diverse problematieken die zelfs verder reiken dan de landsgrenzen, het haast onmogelijk is om vrijwilligers die veelal gericht zijn op concrete uitvoering, zonder ondersteuning hun weg te laten zoeken in deze complexe materie.

Daarom de vraag hoe tijdelijk is die vermindering van ambtelijke inzet?

Toekomst bestendig Ondernemerschap
De reactie op onze vragen aangaande veelvuldige (onnodige)bedrijfscontroles. Die vaak aangevraagd worden vanuit andere motieven dan veiligheidsrisico’s vinden we ronduit teleurstellend.

Wordt het controlebeleid ondersteund door protocollen? We worden verwezen naar de RUD waar onze gemeente onderdeel van is. Waarom geen direct antwoord op deze vraag?

Alle controles kosten de ondernemers tijd en geld. Zijn deze controles voorgeschreven of komen deze voort uit controle om te controleren. Want ons hebben klachten bereikt dat meermaals per jaar eenzelfde controle wordt uitgevoerd waarvan aan de ondernemers geen resultaat wordt medegedeeld. Verspilde tijd en moeite voor zowel de ondernemer als de controleur.

College gaat u hier actie op ondernemen?

En hoe wordt een en ander geregeld als de RUD op Noord-Midden Limburgs niveau gaat functioneren? Zijn we als gemeente dan nog in staat onze ondernemers te beschermen tegen overdreven dienstijver en controles van die organisatie?

Duurzame waterhuishouding
Ons Roerdalen heeft technische vragen gesteld aangaande het project waterbuffers. Een project dat al vanaf 2019 loopt

De reactie daarop kunnen we niet helemaal plaatsen. Er wordt gesteld dat het af is.

Onze informatie is dat er op meerdere plaatsen de geplande locatie voor realisering van een dergelijke buffer, in feite een riool overstort, zijn aangepast na protesten van aanwonenden.

De laatst te realiseren locatie schijnt nu zonder dat omwonenden er iets van wisten te zijn opgestart. Waarom is dit niet gebeurd? Zonder overleg is protest onvermijdelijk. Die locatie is nu wel gerealiseerd maar de eindafrekening wordt 75.000 duurder dan begroot. Is dit bedrag al definitief?

Daarom de vraag waarom is bij de laatste locatie op de Borg niet met de direct omwonenden overlegd? Hoe is de situatie nu?

Mede gelet op de commotie in Reutje over een dergelijke voorziening die overigens na diverse toezeggingen nog steeds niet is uitgemaaid? Durft het college hier te spreken van een succesvol project? Het loopt al 6 jaar, is vele malen aangepast omdat er geen adequaat overleg met de burgers is geweest en wat zich ook niets gelegen liet liggen aan provinciale eisen aangaande diepgrondwater beveiliging?

Voor Ons Roerdalen is dit een schoolvoorbeeld dat de uitgangspunten Sober, Doelmatig en Veilig niet voorkomen in de handleiding projectorganisatie van Roerdalen. Gaat op projectorganisatie wel gewerkt worden volgens de uitgangspunten Sober Doelmatig en Veilig?

Bij gericht samenwerken hebben wij onze vragen gesteld over de organisatie RES.
Naar aanleiding van de uitnodiging van de dag die als thema heeft de andere kant van de energietransitie en voornamelijk gaat over achtergronden en gedrag.
Dit terwijl onze inwoners geconfronteerd worden met het afschaffen van de salderingsregeling het betalen van een terugleverboete wat hen doet nadenken wat moet ik met mijn zonnepanelen.

De industrie vraagt ondertussen om meer groene stroom en uit publicaties blijkt dat in de zomermaanden 70% van de opgewekte groene stroom wordt weggegooid. Er is vraag naar meer opslagmogelijkheden

Begrijpt de RES wel wat het echte probleem is voor de burgers en met name die met zonnepanelen in de regio?

Er zijn weinig mogelijkheden voor de burger om te veel opgewekte stroom op te slaan. Maar er zijn goede mogelijkheden voor opslag, als voorbeeld de gemeente Olst die een buurtbatterij heeft geïnstalleerd die onderdeel uitmaakt van een gestuurd lokaal energiesysteem.

De financiële mogelijkheden zijn er. Het kabinet heeft hiervoor recent geld uitgetrokken voor zowel regionale als provinciale energiegemeenschappen.

De vraag is dan ook hoe gaat het college van Roerdalen er voor zorgen dat de RES het opzetten van energiegemeenschappen die streven naar lokale energiesystemen waarbij een groot vermogen tot opslag mogelijk is, er komen? Ook al kost dit als gemeente wat extra geld.

Verder hebben we het budget dat besteed wordt aan de RES niet terug kunnen vinden in de begroting. Hoeveel is dit?

Leefbaarheid platteland.
Ons Roerdalen maakt zich grote zorgen hoe de leefbaarheid op het platteland zich gaat ontwikkelen.

169 veehouders houden er mee op in Limburg. Volgens het planbureau voor de leefomgeving gaan er 150.000 ha grond die nu nog in handen van de boeren zijn anders bestemd worden met als resultaat dat we de keuze hebben tussen: enkel supergrote agrarische bedrijven of meerdere kleinere boerenbedrijven die ook aan agrarisch natuurbeheer doen.

Er is recent een publicatie verschenen waarin wordt gemeld dat Europa elke dag de oppervlakte van 600 voetbalvelden verliest aan natuur en landbouwgrond. Met ander woorden de verstedelijking/verstening gaat hard.

Het platteland, zowel natuurgebied als landbouwgebied krimpt in een fors tempo en daarmee ook de leefbaarheid op het platteland.

Maar dat niet alleen, ook de voedselzekerheid neemt af. We moeten toch iets geleerd hebben van het afhankelijk zijn van andere landen als het om de eerste levensbehoefte gaat. Denk aan Russisch gas.

Wat gaat het college doen om de leefbaarheid op het platteland in stand te houden en de voedselzekerheid te maximaliseren?

Ook deze ontwikkelingen moeten in de omgevingsvisie worden opgenomen.

Woonomgeving
Het geclusterd wonen voor ouderen heeft de aandacht dat is goed, maar dit moet wel in alle 6 de kernen gebeuren. Heeft het college hier een plan voor?

Herinrichting Reutje
Voor de zoveelste keer wordt deze, onder het mom van we gaan het nog mooier maken, weer uitgesteld. Maar we mogen ook constateren dat er nog nooit met de inwoners over de plannen gesproken is. Waarom niet?

Wat gaat het college doen om in dit dossier een Echternacht-processie zoals die gelopen heeft bij de tijdelijke huisvesting en het realiseren van waterbuffers/riool overstorten te voorkomen?

Bedrijfsvoering.
Het antwoord op onze vraag aangaande de takendiscussie vinden we zeer teleurstellend.

We trekken de conclusie dat er niets gebeurt met de punten die de raadswerkgroep Gezond financieel perspectief heeft aangereikt en waar kosten besparen op personeel de hoogste prioriteit had/heeft.

Buiten het feit dat door zo te reageren de animo zeker bij Ons Roerdalen om aan dergelijke werkgroepen tot het 0-punt daalt, halen we geen resultaat.

Daar heeft de burger last van. De gemeentelijke belastingen vliegen met een raketsnelheid de hoogte in.

Onze vraag is: kan er een planning gemaakt worden zodat de takendiscussie nog plaatsvindt voor de zomervakantie 2026? Dit was toch de opzet.

Positie Griffie
Van een gezonde dosis geïnstitutionaliseerd en geëngageerd wantrouwen wordt de lokale democratie sterker, dat stelt Marius Bakx in zijn proefschrift. Hij onderzocht hoe tegenmacht functioneert in de lokale democratie. Bakx nam, burgerlijke vormen van tegenmacht onder de loep, maar ook instituties zoals de gemeenteraad, de ombudsman én rekenkamers. Een van de conclusies van zijn onderzoek is dat de instituties van tegenmacht enigszins in de schaduw van de macht – het college van burgemeester en wethouders – lijken te opereren. In samenspel met andere varianten van tegenmacht kan hun tegenmacht aan kracht winnen.

Voor Ons Roerdalen blijft de positie van de Griffie zeker gelet op bovenstaande artikel een punt van aandacht.

Er speelt zoveel voor raadsleden omtrent informatie vergaren, deelnemen aan raadswerkgroepen en informatiebijeenkomsten. Wij vinden dat de Griffie die uitstekend werk verricht versterkt moet worden.

Hoewel dit geen punt van het college is heeft het wel zijn invloed op de begroting en het functioneren van de raad. Ons Roerdalen zoekt naar wegen om deze versterking te realiseren.

Financiën op Hoofdlijnen.

Na de verantwoording van het geprognotiseerd overschot van 2025 zijn bij Ons Roerdalen enkele vragen ontstaan.
De voornaamste laten we de burger niet 2 maal belasting betalen?

Uit de verantwoording van het overschot is gebleken dat aan de opvang Oekraïners een batig saldo is ontstaan van 1.3 miljoen euro.

Er is een overschot van de vergoeding die door de rijksoverheid aan de gemeente voor deze opvang betaald is.

De rijksoverheid heeft dit geld van de belastingbetaler ontvangen via belastingen, heffingen en accijns. En heeft invloed op de hoogte van deze belastingen.

Nu het over is kun je stellen dat de kosten voor opvang Oekraïners te hoog door het rijk geraamd zijn en derhalve er te hoge belasting is geheven.

Omdat de gemeente incidenteel dit geld ontvangt kan het niet ingezet worden om de gemeentelijke begroting sluitend te maken.

En gelet op de regels die er zijn op het gebied van de gemeentebegroting moeten we om die begroting sluitend te krijgen de inwoners een belastingverhoging opleggen.

Dit ondanks het geld dat de gemeente heeft ontvangen wat volgens Ons Roerdalen als lastenverlichting gezien kan worden.

Nu heeft het college de overschotten bestemd maar de structurele lasten voor onze inwoners hebben we niet kunnen verlagen maar extra verhoogd.

De vraag is. Is er een weg te bewandelen dat overschotten die in de loop van een boekjaar ontstaan ingezet kunnen worden voor structurele lastenverlichting van de inwoners dan wel het sluitend maken van de volgende begroting waardoor geen lastenverzwaring nodig is?

Overzicht Baten en Lasten.
Ons Roerdalen concludeert dat voor de posten Riolering en Afval een batig saldo van respectievelijk 825.000 euro en 737.000 euro is ingeboekt.

Is het niet zo dat de afvalstoffenheffing en de rioleringsbelasting op basis van kostendekkendheid moeten worden vastgesteld. Kan het college verklaren hoe deze baten tot stand zijn gekomen?